འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་བོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དཔྱད་པ།

རྒྱ་ཤོད་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ།

ནང་དོན་གནད་བསྡུས།

འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་བོད་ཡུལ་བོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་དཔྱད་པའི་རྩོམ་ཡིག་འདི་ནི་སྤྱི་སྡེ་དགུ་ཡི་ཁོངས་སུ་བསྟན་པ་སྟེ། ཡུལ་དངོས་ལ་བསྐྱོད་དེ་རྩོམ་ཡིག་འདིའི་རྒྱུ་ཆ་འཚོལ་བ་དང་། འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་ཁུངས་ལ་དཔྱད་པ་དང་། འཇང་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་། འཇང་གི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་དང་། འཇང་ཡུལ་དུ་བོན་བསྟན་སྤེལ་བའི་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་དང་། སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་བོན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་བོན་གྱི་རྒྱུ་ཐེག་དང་། འཇང་སྐད་ནང་གི་བོད་སྐད་ཚབ་མིང་དཔེར་མཚོན་རེའུ་མིག་དང་། ཞར་བྱུང་བྱུར་རྒྱན་བཅས་ཀྱིས་རྩོམ་ལུས་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཁོག་བཟུང་བའི་དཔྱད་རྩོམ་ཞིག་ཏུའོ།།

བརྡ་ཆད་གཙོ་བོ།

སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས། བོན། འཇང་བོན་འབྲེལ་བ།

སྤྱི་སྡེ་དང་པོ། ཡུལ་དངོས་ལ་བསྐྱོད་དེ་རྩོམ་ཡིག་འདིའི་རྒྱུ་ཆ་འཚོལ་བ།

སྤྱི་ལོ ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ ༤ ཚེས ༡༥ ཉིན་རྒྱུན་ལྟར་བཞིན་བདག་གིས་ལས་གྲོགས་དགེ་རྒན་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་གཡུང་དྲུང་བོན་བཤད་སྒྲུབ་སློབ་གླིང་གི་ཕྱི་དྲོའི་འཆད་ར་ལ་གཟིགས་རྟོག་མཛད་རྗེས། དགོང་མོའི་སྨན་ནག་སྲབ་སྲིབ་མཚམས་ལ་རང་ཤག་ཏུ་བསླེབས་པ་དང་དུས་མཚུངས་སུ། ཁྱིམ་ཤག་དུ་ཁ་པར་གྱི་དིར་སྒྲ་སི་ལི་ལི་གྲག་བཞིན་འདུག་པ་ལ་བདག་གིས་གསན་ཞུས་གནང་ཚེ། ཨ་གྲགས་བླ་མ་ཤེས་རབ་དཔལ་ཆེན་མཆོག་གིས་བོན་བསྟན་སྤྱི་ལ་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེར་བཞེས་ནས། བཤད་སྒྲུབ་སློབ་གླིང་གི་གྲུང་གསེང་དང་སྟབས་བསྟུན་ཏེ་དེད་

དང་མཉམ་དུ་ཡུན་ནན(云南)ཞིང་ཆེན་མངའ་ཁོངས་སུ་བདོག་པའི་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་རྒྱུས་ཡོན་ཅིད་དུ་འགྲོ་ཞེས་གསུང་གིས་བསྐུལ་བ་བཞིན། ཨ་གྲགས་བླ་མ་ཁོང་དང་སྐྱང་ཞིག་དགོན་སྒེར་གཉེར《ཞང་བོད་ཤེས་རིག》ལོ་དེབ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་སྐྱང་མཐའ་བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་བཅས་ང་ཚོ་ལྷན་དུ། ལོ་དེའི་ཟླ་༧ ཚེས ༢༨ ནས་བཟུང་ཡུན་ནན་བདེ་ཆེན་ཁུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་སྟོན་པའི་རིག་གནས（东巴文化）བྱུང་ཁུངས་སུ་གྲགས་པའི་ཆུ་དཀར་ནག（白水台）ས་ཁུལ་དང་། ད་ལྟ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཆེས་དར་ཁྱབ་ཆེ་སའི་ལྟེ་གནས་གཙོ་བོ་ལིས་ཅང་རྫོང(丽江县)སོགས་ལ་དངོས་སུ་སོང་སྟེ། བདེ་ཆེན་ཁུལ་གནའ་རྫས་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དང་། ལིས་ཅང་རྫོང་སྟོན་པའི་རིག་དངོས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་གཉིས་ལ་གཞུང་འབྲེལ་བརྒྱུད་ནས་གཟིགས་སྐོར་དང་ཟབ་ནན་གྱིས་རྟོག་ཞིབ་ལེགས་པར་བྱས་ལ། གཞན་ཡང་སྟོན་པའི་རིག་གནས་རྒྱ་ཡིག་དཔེ་ཚོགས་དེབ་གྲངས་བརྒྱ་ཙམ་བསྒྱུར་བའི་གཙོ་སྒྲིག་པ་ཆེད་ལས་ཞིབ་འཇུག་མཁས་ཅན་བང་ཅེ་མེས（王杰米）དང་། ལིས་ཅང་རྫོང་སྟོན་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་ལས་ཐོག་གཙོ་འཛིན་པ་དང་། འཇང་ཡུལ་ས་གནས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་ཟབ་པའི་བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བོད་ཡིག་ཚགས་པར་གཞུང་ལས་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་པ་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་དང་། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རིག་གནས་སྡེ་ཁག་གཞུང་ལས་ཁང་གི་བདག་པོ་ཀྲང་ཡས་དཔའ（张益华）དང་། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་ཧྲི་བཀས་དཔའ（和贵华）དང་། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གནའ་རྫས་ངོས་འཛིན་ཆེད་ལས་པ་སྐྱུ་ཞབས་བརྟན་འགྲུས་ལགས་དང་། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆོས་ལུགས་ལས་རིགས་སྡེ་ཁག་གི་གཙོ་འཛིན་པ་དང་། མི་རིགས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་གི་གཙོ་འཛིན་གཞོན་པ་བསོད་ནམས་དང་། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གནའ་བོའི་རིག་དངོས་སྲུང་སྐྱོབ་སྡེ་ཁག་གི་གཙོ་འཛིན་དང་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གནའ་བོའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་ཞིབ་འཇུག་པ་གཞོན་པ་སྐྱུ་ཞབས་ལིས་ཀང(李刚)བཅས་ལ་དངོས་སུ་བཅར་འདྲི་དང་གླེང་མོལ་རྒྱས་ལེགས་གནང་བ་མ་ཟད། ངལ་བ་གདུང་ལེན་གྱིས་ས་གནས་དེ་ཀའི་མང་ཚོགས་ཁྲོད་ཀྱི་འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་པའི་མཁས་ཅན་སྟོན་པ་མི་ཉུང་ཞིག་ལ་འབྲེལ་གཏུག་དང་དེ་དག་གི་ཁྱིམ་གཞི་གང་མང་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ། ང་ཚོས་ཟབ་ནན་གྱིས་ཡུལ་དངོས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་རྒྱུས་ལོན་བྱས་པ་རྣམས་ཟིན་ཐོར་བཀོད་དེ་རྩོམ་ཡིག་འདི་ཉིད་བྲིས་པའི་རྒྱུ་ཆ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བཞག་པ་ཡིན།

ལིས་ཅང་འཇང་རིགས་སྟོན་པ་རྣམས་དང་ལྷན་དུ་དྲི་བ་དྲིས་ལན།

འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཆེད་མཁས་པ་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་བགྲོ་གླེང་གྲོས་མོལ།

ལིས་ཅང་སྟོན་པའི་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་།

བདེ་ཆེན་ཁུལ་གནའ་རྫས་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་།

སྨྲེ་སྡེ་གཉིས་པ། འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི（don ba）ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་ཁུངས་ལ་དཔྱད་པ།

ཐོག་མར་འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐུབ་ཆ་གཙོ་བོ་ནི་འཇང་སྐད་ནང་དུ་བཀོལ་བའི (don ba) ཞེས་པའི་མིང་བརྡ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་རྒྱ་ཡིག་ཏུ(东巴, 多巴, 刀巴)ཞེས་སོགས་སུ་ཐད་ཀམ་སྒྲ་བསྒྱུར་གནང་ཡོད་ལ། འོན་ཀྱང་འཇང་རིགས་སྐད་ཡིག་ཐོག་ནས་དེ་དོན་ལ་གོ་བ་དམིགས་བསལ་བཤད་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས། རྒྱལ་ཕྱི་ནང་གི་འཇང་རིགས་ཆོས་ལུགས་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེད་མཁས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་དཔྱད་འབྲས་སྔོམ་ཚིག་ཅིག་བཀོད་པ་ནི། འཇང་སྐད་ནང་གི（don ba）ཞེས་པ་དེ་ཉིད་བོད་སྐད་ཀྱི་ གཡར་མིང་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་གནང་འདུག་པ་དེ་ཡིན། འཇང་པ་རྣམས་ཀྱིས་གློག་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཚབ་མིང་འདི་ལ་གོ་བ་ལེན་སྟངས་མི་འདྲ་བ་གཙོ་བོ་གཉིས་སུ་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་ནི་བོད་ལྗོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་བོད་ཡིག་སློབ་ཚན་གྱི་དགེ་རྒན་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་གིས་བརྩམས་གནང་བའི《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར》ཞེས་པར（གཏོ་པ）དང་། འཇང་པའི་ཆོས་ལུགས་པ་དང་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གྲོས་གཅིག་མཐུན་དུ་བོད་སྐད（སྟོན་པ）ཞེས་པའི་གོ་དོན་བླངས་ནས་བསྒྱུར་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་དང་པོ་སྐུ་ཞབས་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་ལགས་ཀྱིས "གཏོ་པ" ཞེས་བསྒྱུར་བ་ལ་ཚིག་དོན་གང་གི་ཐད་ནས་འགལ་སྐྱོན་དང་དོགས་གཞི་མང་དུ་འདུག་སྟེ།

གཅིག ལྷ་ཚུལ་དེ་ལ་ཡིད་རྟོན་་ཟུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་མཐོང་རྒྱུ་མེད་ཅིང་། གཞན་དུ་འཕེལ་བའི་ལུང་དང་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཏོས་ཆུང་ལ། རང་བཟོ་ཙམ་ལས་མཐའ་ན་ཕོད་རྒྱུན་ཙམ་ལ་ཡང་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱེད་ས་མེད།

གཉིས། འཇང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གྲུབ་ཆ་གཙོ་བོ（don ba）ཞེས་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཚབ་མིང་འདི་ཉིད་འཇང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀློག་པ་ལ་ཞིབ་ཏུ་གསན་ན། ཁོང་ཚོས་རྗེས་འཇུག་ན་ལྡན་གྱི་སྒྲ་སྦྱོར་མཐུན་པར་ཀློག་གི་ཡོད་སྟབས། གཏོ་པ་ཞེས་པ་ལ་རྗེས་འཇུག་ན་སྒྲ་ཐོན་པ་མེད་པས་འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི（don ba）ཞེས་པ་དེ་ནི་བོད་སྐད་གཏོ་པ་ཞེས་པའི་གཡར་མིང་དུ་ཤིན་ཏུ་འཛོག་དཀའ།

གསུམ། སྐུ་ཞབས་ཏ་ཀྲེ་ཝུ་ཡི་སྙེར་གྱི་ལྷ་ཚུལ་ཙམ་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་གིས་[1]འཇང་སྐད་ནང་གི（biug bbiug)（བོན་པོ）ཞེས་པ་འཇང་རིགས་ཆོས་ལུགས་གཙོ་སྐྱོང་བ་རྣམས་ཀྱི་གནའ་མིང་ཡིན་ཞིང（don ba) ཞེས་པ་ནི་དམངས་ཁྲོད་ལས་བྱུང་བའི་མིང་ཞིག་ཡིན་པར་བསྟན་ཡོད། ཕྱི་མ་དམངས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་མིང（don ba）དེ་བོད་སྐད་ཀྱི་གཡར་མིང་ཡིན་ན་ཐུ་སྲོལ་བཞིན་མི་འབོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡེ་ནས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་འཇང་སྐད་རང་དུ་འདོད་ན་འཇང་སྐད་ནང་གི（don ba）ཞེས་པ་བོད་སྐད་ཀྱི "གཏོ་པ" ཞེས་པའི་ཚབ་མིང་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཟད། འཇང་སྐད་ཐོག་ནས་གོ་བ་གང་ཡང་ལེན་དུ་མེད་པས་འཇང་རིགས་རང་སྐད་མིན་པར་རྟོགས་ཐུབ།

བཞི། སྐུ་ཞབས་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་མཆོག་གིས་འཇང་སྐད་ནང་གི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཚབ་མིང་དེ་རིགས་བོད་ཀྱི་ཁམས་སྐད་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་[2]བྱེད་པ་དང་། འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི（don ba）ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཀུན་ལྡོ་སོགས་ཀྱི་ཨམ་སྐད་ཅིག་ཏུ་བཞག་པ་གཉིས་ལ་ཐ་ཕྱི་འགལ་འདུ་ཙུང་ཙམ་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྐུ་ཞབས་ཁོང་གིས་གཏོ་པ་ནི་ཐུགས་པའི་བྱེ་བྲག་[3]ཅིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ལ་དཔྱད་ན། ཆོས་ལུགས་བཙ་ཚད་ཀྱི་གནད་དོན་མ་ཁྲོལ་བའི་ སྣང་ཚུལ་འགའ་ཞིག་མངོན་པར་ཤེས་ཐུབ།

---

[1] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༣༣ "དོན་དངོས་ཐོག་གཏོ་པའམ་གཏོ་བུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་ཡིག་ནང་དུ་དུང་གཏོང་བུ་ཞེས་ཀྱང་འབྲི་བ་ཡིན། དེ་ནི་ཐུགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་པས། ས་ཁུལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་བོད་མི་ཚོས་བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན།"

[2] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༢༧ "འཇང་རིགས་ཀྱི་སྐད་ནང་བྱུང་བའི་བོད་སྐད་ལ་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤུགས་ཆེར་ཡོད་པ།"

[3] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༣༣ ཨང་རྟགས་དང་པོར་གཟིགས།

རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་གཞིགས་ན་སྐུ་ཞབས་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི (don ba) ཞེས་པ་འདི་ཉིད། བོད་སྐད "གཏོ་པ" ཞེས་སུ་བསྒྱུར་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་གཏན་ཚིགས་ཆུང་ཞིང་མཐའ་ན་ཤོད་རྒྱུན་ཙམ་ཡང་ཁུངས་སྐྱེལ་བྱེད་རྒྱུ་མེད་པས་དེ་ལྟར་བསྒྱུར་བ་ལ་གནས་ལུགས་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། དེས་ན་གོང་གི་ལྟ་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེད་ལས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇང་སྐད་ནང་གི (don ba) ཞེས་འབོད་པ་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་དོན་དུ་དགོངས་བཞེད་མཛད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་འདུག་སྟེ།

གཅིག འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེད་མཁས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་གྲོས་གཅིག་མཐུན་དུ་འཇང་སྐད་ཆོས་ལུགས་ཁྲོད་ཀྱི (don ba) ཞེས་པ་ནི་བོད་སྐད "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་གཡར་མིང་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཡོད་པའི་སྣང་ཚུལ་ཡོད།

གཉིས། འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་སྐྱེ་ཁྲིད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི་བོད་སྐད་ཚབ་མིང (don ba) ཞེས་པ་འདི་ཉིད་དག་པར་ཀློག་པའི་སྒྲ་ལ་ཞིབ་ཏུ་གསན་ན། ལོང་ཚོས་བོད་སྐད "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ཧ་ཅང་ཉེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཀློག་གི་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འཇང་སྐད་ནང་གི (don ba) ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཐད་བསྒྱུར་གནང་བའི་སྐབས་སུ་སྣང་མེད་ཀྱིས་བསྒྱུར་ལུགས（东巴，东跋，多巴，刀巴，刀把）འབྲི་སྟངས་འགགས་ཤས་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་འཇང་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཆེ་བ་དང་ཞིབ་འཇུག་གི་ཚད་གཞི་མཐོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་ཡིག（东巴）འདི་ཉིད་བཀོལ་ཏེ་བསྒྱུར་བ་ལ་བརྟགས་ན། རྒྱ་ཡིག་ཁྲོད་ཀྱི་བོད་སྐད "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་སྒྲ་དང་ཆེས་ཉེ་བ་ནི（东巴）ཞེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་དེ་ཉིད་པ་ཡིན་པ་ལའང་བསམ་དུ་ཡོད།

གསུམ། སྐུ་ཞབས་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་ལགས་ཀྱིས "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་བོན་དང་བན་ལུགས་གང་ལའང་གཤེན་རབ་མི་བོ་དང་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་གཉིས་ལས་སྟོན་པའི་རྗེས་རབས་དག་ལ་འཇུག་པ་མེད་པ་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་[4]དེ། འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་རྗེས་རབས་གཙོ་འཛིན་རྣམས་ལ (don ba) ཞེས་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་གཡར་མིང་འདི་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་པར་བསྟན་ཡོད་ཀྱང་། བོན་ལུགས་ལ་གཡས་རུའི་སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་བན་ལུགས་ལ་

[4] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བརྗོད།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༢༨ "སྟོན་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདི་བན་དེའི་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་འབྱེད་པ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་སྲོལ་འབྱེད་པ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་མི་བོ་གཉིས་ལ་མ་གཏོགས་བེད་སྤྱོད་བྱ་བ་མ་ཡིན།" ཞེས་སོགས་སོ།།

འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྱུང་གནས་སོགས་བོན་བན་རྗེས་རབས་རྣམས་ལ་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་འཇུག་པ་ཡོད་པས། འཇང་སྐད་ཁྲོད་ཀྱི（don ba）ཞེས་པ་ནི་བོད་སྐད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཚབ་མིན་པའི་སླུབ་བྱེད་འཛིག་པའི་ཕྱིར།

བཞི། ཡང་སྐུ་ཞབས་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་གིས་འཇང་སྐད་ནང་དུ་བཀོལ་བའི（don ba）ཞེས་པ་བོད་སྐད "གཏོ་པ" ཞེས་པའི་གཡར་མིང་དུ་བཞེད་པ་ནི། ཁོང་རང་གིས་རྟོག་བཟོ་བྱས་པ་ལས་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་དཔྱད་གཞི་གཅིག་ཀྱང་འཛོག་ཏུ་མེད། དེར་ལྟོས་ན་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཅིག་མཐུན་དུ་བོད་སྐད "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་མིང་ཚབ་ཏུ་བཞེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་བསམ་དུ་ཡོད་ཅིང་རྒྱུ་མཚན་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་བརྩན་པའི་ཕྱིར།

ལྔ། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་དུ་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་མཆོག་གིས་བོད་ཡུལ་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ། ཕྱིར་འཇང་ཡུལ་ལ་ཕེབས་ནས་འཇང་གི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་བསྟན་པས་ཤུགས་རྐྱེན་བཟོས་པའི་གོ་རིམ་བརྒྱུད། འཇང་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ལ་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བ་དང་དད་མོས་བྱེད་པར་བརྟེན། འཇང་གི་དད་ལྡན་མང་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཅེས་པའི་མཚན་གྱི་ཐོག་མ "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་ཆེ་ཐོབ་མིང་དེ་འཇང་རིགས་ཆོས་ལུགས་གཙོ་འཛིན་སྣེ་ཁྲིད་པ་དག་ལ་བཏགས་ཤིང་། ཕྱིས་དུས་སུ་འཇང་རིགས་ཆོས་ལུགས་རྒྱུད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཐོབ་ཀྱི་མཚན་ནི་འཇང་གི་རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ལ་ཐོགས་ཏེ "སྟོན་པའི་ཚོགས་ལུགས" དང "སྟོན་པའི་རིག་གནས" ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས། རྒྱ་མཚན་དེའི་སྟབས་ཀྱིས་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུའང（东巴教）དང（东巴文化）ཞེས་སོགས་སྒྲ་བསྒྱུར་གནང་བ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན།

མདོར་ན་རང་ལ་ཁོར་ཡུག་གི་གྲུབ་མཐའི་རྐྱེན་པས་བག་ཆགས་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་དོར་ཏེ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཟབ་ནན་གྱིས་རྟོག་ཞིབ་བྱས་ན། འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་ཁྲོད་ཀྱི（don ba）ཞེས་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་མིང་ཚབ་དེ "སྟོན་པ" ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་ཉིད་ཡིན་པས། ཁོ་བོས་བརྩམས་པའི་གཞམ་འོག་གི་རྩོམ་ཡིག་སྤྱི་ཁོག་ནང་དུ "སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས" དང "སྟོན་པའི་རིག་གནས" ཞེས་སོགས་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

སྤྱི་སྡེ་གསུམ་པ། འཇང་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ཁག་ཏུ་འཇང་ཞེས་འབོད་པའི་འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནི་དེང་ཆར་ཡུན་ནན་བདེ་ཆེན་ཁུལ་དང་ལིས་ཅང་སོགས་སུ་དར་ཁྱབ་ཅུང་ཙམ་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་ལ་འཇང་གི་ཚུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཁོང་སྐུ་ན་གཞོན་སྐབས་བོད་ཡུལ་ལ་ཕེབས་ཏེ་བོན་དགོན་ཞིག་ཏུ་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་བསླབས་རྗེས། ཕྱིར་རང་ཡུལ་འཇང་དུ་ཕེབས་ནས་འཇང་རིགས་སམ་ན་ཤིས་མི་རིགས（纳西族）རྣམས་ཀྱི་ཡ་ཐོག་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ། བོན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གཡུང་ལུགས་ལས་བསྟན་པའི་ལྷ་ཚོགས་དང་ལྟག་དོན་རྒྱུ་ཐེག་གཏོ་ཚོག་སོགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་བཟོས་པའི་[5] དུས་རིམ་བརྒྱུད་དེ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཞེས་གྲགས་ལ། ཕྱིས་དུས་སུ་སྟོན་པ་ཤཱཀྱའི་ཆོས་ལུགས་[6] དང་རྒྱ་ནག་ཏའོ་ཅའོ（道教）ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤན་ཤུགས་[7] ཐེབས་པའི་གནས་བབས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

སྒྲི་སྡེ་བཞི་བ། འཇང་གི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས།

འཇང་ཡུལ་ན་ཤིས（纳西）མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལ་དེང་ཆར་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་སུ་འབོད་ཀྱིན་ཡོད་ནའང་། དེ་ནི་འཇང་གི་མེས་པོ་གོང་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཕྱིས་དུས་བོད་ཀྱི་བོན་པོས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་རྗེས་སུ་མིང་བཏགས་སྒྱུར་བ་ཙམ་ལས་ས་གནས་རང་གི་ཐོག་མའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཚན་ཞིག་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་ཏོ་ཟྦ་ལ་སོགས་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཆེད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ན། འཇང་སྐད་དུ་སྟོན་པ་ཞེས་པ་ལ་གོ་དོན་ལྟག་པོར་བཤད་དུ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བོན་པོས་ཤན་ཤུགས་ཐེབས་རྗེས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ལ་སོགས་སྐྱབས་སུ་བཟུང་བ་དང་གཙོགས་འཛིན་ཆེན་པོར་བྱས་པས། ཆོས་ལུགས་དེ་ཉིད་ལ་དང་མོས་བྱེད་ཅིང་ཆོས་ལུགས་གཙོ་འཛིན་པ་དག་ལ་སྟོན་པ་ཞེས་ཆེ་འདོན་གྱི་ཐ་སྙད་ཐོགས་ཡོད་ལ། རིམ་པས་ཆོས་

5 རྡོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༩.༩
"《འཇང་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས》(ཤོག་༢༢༥) ཀྱིས་གསོས་པའི་གཏོ་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་བརྩམས་དེབ་མང་པོའི་ནང ' གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་སྤྱིར་ན་ཐང་སྲུང་དུས་རབས་ཀྱི་སྔོན་ཙམ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་གྱི་ཡོད།' ཅེས་འཁོད་ཅིང་། དེའི་སྔོན་དུ་འཇང་རིགས་ལ་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡོད་པར་འདོད་པས། གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་མ་མཐར་ཡང་ཐང་སྲུང་དུས་རབས་ནས་བྱུང་བའི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་དགོས།"
ཡང་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ལིས་ཅང་རྫོང་དུ་༡༩༥༧ལོར་སྐྱེས་པའི་སྐུ་ཞབས་ལུས་མོ་མཆོག་གིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཨ་མེས་ཤཱ་རྣ་ཁོང་གིས་བོད་ཡུལ་ས་ཁུལ་དགོན་པ་ཞིག་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ལུགས་དང་། ཡང་སྟོན་པའི་རིག་གནས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བའི་གཙོ་སྒྲིག་པ་བང་ཅེ་མེས（王杰米）དང་སྟོན་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་ལས་ཐོག་ཡོན་ཀྲང（院长）རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་དོན། འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་བོད་ཀྱི་བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པའི་བཤད་སྲོལ་ཡོད་ཅེས་གསུངས།
6 ༡འཇང་གི་རྒྱལ་པོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་ཀརྨ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ་རང་གི་མཆོད་གནས་སུ་བཀུར་ཏེ། སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་འཇང་གི་ས་ཁུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཉམས་རྒྱུད་བཟོས་པ་མ་ཟད་དེ་ཉིད་ལ་ཤཱཀྱའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཤན་ཤུགས་ཀྱང་ཐེབས་ཡོད། ༢རྒྱལ་དབང་ལྔ་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཤཱཀྱའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་བཟོས་ཡོད་པ་ཡིན།
7 ཡང་ལིས་ཅང་རྫོང་དུ་སྐྱེས་པའི་སྐུ་ཞབས་ལུས་མོ་མཆོག་གིས་བཤད་ན། ཕོ་བོས་བལྟས་ན་ད་ལྟའི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་འདི་ནི། འཇང་གི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ་བོན་དང་ཤཱཀྱ་དང་ཏའོ་ཅའོ་ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱིས་ཤན་ཤུགས་ཐེབས་པའི་རྐྱེན་གྱིས། ད་ལྟ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་ཆོས་ལུགས་དེ་དག་གི་ནང་དོན་དང་ཆོ་ག་སྣ་ཚོགས་འདྲེས་པ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཅེས་བཞེད།

ལུགས་སྲེ་ཁྲིད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཐོབ་མཚན་དེ་ཆོས་ལུགས་རང་ལ་ཐོབ་ཏེ། འཇང་གི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ད་གཟོད་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཞེས་སུ་འབོད་སྲོལ་བྱུང་བ་ཡིན། སྤྱིར་འཛམ་གླིང་གི་ཤར་ནུབ་ས་ཕྱོགས་ཀུན་ལ་གནའ་བོའི་དུས་སུ་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་དར་ཁྱབ་ཆེན་པོ་སོང་འདུག་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། དེ་བཞིན་འཇང་ཡུལ་འདི་ལའང་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ས་ཛོ་ལྡོན་ཤིང་དང་། སྟག་སོགས་སྲོག་ཆགས་དུད་འགྲོའི་རིགས་དང་། ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་མི་མ་ཡིན་བཅས་ལ་སྐྱབས་དང་དད་མོས་བྱེད་ཅིང་ཤ་ཁྲག་སོགས་ཀྱིས་དམར་མཆོད་འབུལ་བའི་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་སློས་མ་དགོས།།

སྤྱི་སྡེ་ལྔ་བ། འཇང་ཡུལ་དུ་བོན་བསྟན་སྤེལ་བའི་ཨ་མེས་གཤེན་རབ།

རྒྱལ་ཐང་རྫོང་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་སྒྲུབ་ཕུག

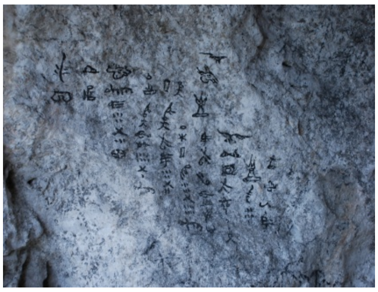

གཤེན་རབ་སྒྲུབ་ཕུག་འགྲམ་གྱི་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་ཡིག་རྙིང་བྲག་རྐོས།

ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི་ཁོར་ཡུག

འཇང་རིགས་སྟོན་པ་ཏོ་ཟོ་དང་ལྷན་དུ།

རྒྱལ་ཐང་རྫོང་གི་མངའ་ཁོངས་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་དུ་སྐུ་སྐྱེས་བཞེས་པའི་འཇང་གི་སྟོན་པ་ཏོ་ཟོ་མཆོག་གིས་བཤད་ན། ཨ་མེས་གཤེན་རབ་མཆོག་ནི་སྐུ་ན་གཞོན་དུས་ཁོང་གི་མཚན་ལ་ཨ་མེས་ཡུས་ལེ་ཞེས་འབོད་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་མིང་དུ་གྲགས་ཏེ་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཅེས་པའི་མཚན་སྙན་ཐོབ་ཅེས་གསུངས། སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཁོང་ནི་རྒྱལ་ཐང་རྫོང་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་ནས་ [8] བོད་ཡུལ་དགོན་པ་ [9] ཞིག་ཏུ་ཕེབས་ [10] ཏེ་ཤེས་

---

8 ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གནའ་བོའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་ཞིབ་འཇུག་འགན་འཛིན་གཞོན་པ་ལིས་ཀང་གིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཁོང་འཇང་གི་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་ནས་བོད་ཡུལ་དུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཕེབས་པར་བཞེད།

9 ཡུན་ནན་ལིས་ཅང་དུ་༡༩༥༧ ལོར་སྐྱེས་པའི་སྐུ་ཞབས་ལུས་མོ་ཁོང་གིས་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཕེབས་པའི་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་དེ་ཉིད་མཚོ་སྔོན་ཞིག་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་ཁམས་ཕྱོགས་དང་འཇང་ཡུལ་ས་ཐག་ཉེ་བ་ལ་བསམས་ན་ཁམས་ཁུལ་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ཚིག་གམ་སྙམ་པའི་དོགས་སྣང་སྐྱེ་ཡང་སྲིད་པའོ།།

10 སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ ལོར་ཡུན་ནན་ལིས་ཅང་དུ་སྐྱེས་པའི་སྐུ་ཞབས་ལུས་མོ་ཁོང་གིས་གསུངས་དོན། ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ནི་བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཕེབས་པར་བཤད་སྲོལ་ཡོད་ཅེས་བསྟན།

ཡོན་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་རྗེས། ཕྱིར་རང་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི “གཤེན་རབ་སྒྲུབ་ཕུག”（什罗灵洞）ལ་བཞུགས་ཤིང་སྒོམ་སྒྲུབ་[11] མཛད་པ་དང་བོད་བརྒྱུད་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་འཇང་གི་ཡུལ་དུ་དར་སྤེལ་བྱས་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་། སྟོན་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་པ་སྐྱ་ཞབས་ལིས་ཀང་མཆོག་གིས་བཤད་ན། རྒྱ་ནག་གི་ཆེན་རྒྱལ་རབས（清代）སྐབས་སུ་ཡང་འཇང་གི་སྟོན་པ་འགའ་རེ་བོད་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་ཡོད་ཅེས་གསུངས། ད་དུང་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་[12]གསར་གཏོད་བྱེད་པོ་ལ་ལྟ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། འཇང་སྟོན་དྲྀ་ཤེ་ཏོ་ཡིས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཁོང་གིས་གསར་གཏོད་གནང་བའི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་ལ་

འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་བཀོལ་བའི་འདྲ་གཟུགས་དཔེ་སྐྱིང་།

འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་ཡིག་གེའི་ཁྲོད་དུ་བོད་ཡིག་ཨོཾ་དང་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་ནང་གི་གཡུང་དྲུང་རི་མོ་བཅས་ཡོད་པའི་དཔེ་མཚོན།

ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཀྱིས་ལེགས་བཅོས་བྱས་པའི་ལྟ་ཚུལ་བཏོན་ནའང་། ཞིབ་འཇུག་པ་ཆེན་མོ་སྐྱ་ཞབས་ལིས་ཀང་མཆོག་གིས་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་གསར་གཏོད་གནང་མཁན་ནི། སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཡིན་པའི་བཤད་སྲོལ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དངོས་སུ་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ཁོ་རང་ཡིན་ཞེས་བཞེད། མདོར་ན་ཨ་མེས་ཡུས་ལེ་ནི་བོད་ཡུལ་དགོན་པ་ཞིག་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱས་རྗེས་རང་ཡུལ་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི་གཤེན་རབ་སྒྲུབ་ཕུག་ཏུ་སྒོམ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོགས་པ་རྙེད་དེ་གཤེན་རབ་ཅེས་པའི་མཚན་སྙན་ཐོབ་ལུགས་དང་། ཆེད་མཁས་ཞིབ་འཇུག་པ་

---

[11] འཇང་གི་སྟོན་པ་ཧོ་ཟྭ་ཁོང་གིས་བཞེད་དོན། ཨ་མེས་གཤེན་རབ་མཆོག་ནི་བོད་ཡུལ་ནས་ཕྱིར་ཕེབས་ཏེ་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི་ཕུག་པ་འདི་ལས་སྒོམ་སྒྲུབ་བྱས་ཤིང་བོད་བརྒྱུད་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
[12] སྟོན་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གྲགས་ཅན་པ་སྐྱ་ཞབས་བང་ཅེ་མེས་ཀྱིས་ང་ཚོས་དཔྱད་འབྲས་ལྟར་ན་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེའི་གྲངས་ཚད་ལ ༡༥༠༠ ལྷག་ཅིག་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། ཉེ་ཆར་ཐེ་ལྷེན་གྱི་མཁས་པ་ཞིག་གིས་འདྲ་གཟུགས་ཡི་གེ་དེ་ཉིད་ལ་མིང་དང་ཚིག་གིས་ཁྱད་པར་བྱས་ཏེ་གྲངས་ཀ ༢༠༠༠ ལྷག་ཅིག་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་ཞེས་བཤད།

ཡིས་ཀང་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་ཡར་སྔོན་དུ་ཤཱཀྱའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་འཇང་གིས་སྔོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། སྐུ་ཞབས་ཀོ་ཏ་ཡིད་སོགས་འཇང་གི་སྔོན་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲག་རྐོས་ཡིག་གེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་དཔྱད་གཞི་དག་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ། ཨ་མེས་གཤེན་རབ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་དུ་བྱོན་[13] པའི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་སོང་རིན་ཙོང（宋仁宗、公元 1022 - 1063）གི་སྐབས་སུ་བྱུང་བར་བསྟན་ཡོད་པ་བཅས་ལ་ཞིབ་ཡོངས་ནས་གཞིགས་ན། ཨ་མེས་གཤེན་པར་ནས་འཇང་ཡུལ་དུ་བརྒྱུད་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་བོད་བརྒྱུད་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་སུ་ངོས་འཛིན་གནང་ན་མི་ཚོག་པ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་།།

སྤྱི་སྡེ་དྲུག་པ། སྔོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་བོན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ།

འཇང་གི་སྔོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་བོད་ཡུལ་བོན་གྱི་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོས་ཤུགས་རྐྱེན་མང་དུ་ཐེབས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དཔེ་གཞུང་དང་། འགོ་བའི་ཚོ་ག་དང་། རྫོགས་སྐུའི་ཚས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཞིང་རིགས་ལྔའི་དབུ་རྒྱན་དང་། སྔོན་པས་སྐྲ་ཤད་ཤལ་ཏེ་ཁྲིམ་སྡངས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་བར་དོ་དང་བཅས་པའི་ཐ་སྙད་འཇང་ལུགས་སུ་བདོག་པ་དེ་དག་གིས་གསལ་བར་མཚོན་ཐུབ་པ་སྟེ།

འཇང་གི་སྔོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་སྐུ་བརྙན།

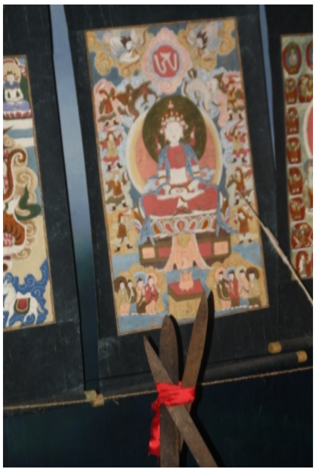
ལིས་ཅང་སྔོན་པའི་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་བོན་གྱི་གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར་དང་འདྲ་བའི་སྐུ་བརྙན།

༡ སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན།

བོད་ཡུལ་བོན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་ལས་བསྟན་པའི་ཡི་དམ་ཞི་ཁྲོའི་ལྷ་ཚོགས་རིགས་ཀྱི་བོད་སྐད་མཚན་ཚབ་གང་མང་ཞིག་འཇང་གི་སྔོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་ད་ལྟ་ཡང་ལྷག་ཡོད་པ་ནི། འཇང་རིགས་

---

[13] རྡོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༨༩ "སྐུ་ཞབས་ཀོ་ཏ་ཡིད་སོགས་ད་ལྟའི་གཏོ་པའི་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲག་བརྐོས་ཡི་གེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་གཞིར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་བརྒྱུད། ཨ་མེས་གཤེན་རབ་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་གི་དུས་དཀྱིལ་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་སུང་རན་ཙྭང（宋仁宗）སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་འཇང་རིགས་ཀྱི་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད།"

སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ལུགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་སྐབས་དབུ་ལ་བསྣམས་པའི་རིགས་ལྔའི་ངོས་སུ། བོན་གཞུང་《ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ》ལས་བསྟན་པའི "སྟོན་པ་གཤེན་རབ"（东巴什罗）དང་།《སྤྱུ་གྲི་དཀར་པོ་ལྷ་བ་གསང་རྫོང》[14]ལས་བསྟན་པའི "སྟག་ལ་མེ་འབར"（达拉美布）དང་། 《ཨ་ལེ་སྒྲོམ་བུ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ》[15]ལས་བསྟན་པའི "རག་ཤ་སྦྱི་འདུལ"（日夏吉久）བཅས་གསལ་བར་བྲིས་ཡོད་པ་མ་ཟད་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་དཔེ་གཞུང་དག་ལས་ཀྱང་བསྟན་འདུག་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་འཇང་སྐད་ནང་དུ་གཏོར་མ་ཞེས་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་ཚབ་མིང་ལྷག་ཡོད་ཅིང་། འཇང་གི་ཆོས་ལུགས་གཙོ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཏོར་མ་ལྷ་ཡི་རྣམ་ཅན་བཞེངས་སྐྱུན་མཛད་པའི་ཁྲོད་དུ། 《གསང་འདུས་དོན་རྒྱུད》[16]ལས་བསྟན་པའི "གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར"（什栳沃嘎）དང་།《གཡུང་དྲུང་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུད》[17]ལས་བསྟན་པའི "གསལ་བའི་འོད་ལྡན"（萨依威德）དང་།《གེ་ཁྲོད་བདུད་འདུལ་གསང་བ་རྩ་བའི་རྒྱུད》[18]ལས་བསྟན་པའི "དབལ་ཆེན་གེ་ཁོད"（哈依格阔）བཅས་ཀྱི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་གཏོར་མ་

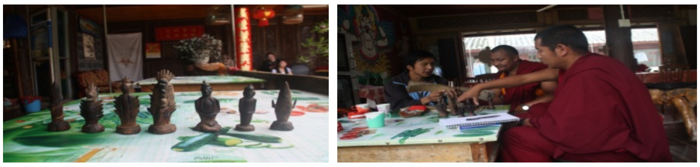

འཇང་པའི་གཏོར་མ་བཅའ་ལུགས།

བཅའ་སྲོལ་ཡོད་ཀྱང་། འཇང་གི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར་ཕྱག་བཅུ་དང་དབལ་ཆེན་གེ་ཁོད་ཕྱག་བཅོ་བརྒྱད་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཅའ་བའི་ལུགས་སྲོལ་འདི། བོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལས་བཤད་པའི་ཡི་དམ་དེ་དག་གི་ཕྱག་མང་ཉུང་དང་གཅིག་མཐུན་མིན་པ་ནི། ཡི་ཤེས་ལྷ་སྐུའི་རྣམ་འགྱུར་གཞན་དུ་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཞེངས་པ་ཡིན་ཡང་སྲིད་ལ། རིག་གནས་གང་ཞིག་མི་རིགས་གཞན་དང་སྐད་ཡིག་གཞན་པའི་ཁྲོད་ཀྱི་རིག་གནས་སུ་གྱུར་ཚེ་སྔར་གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་ཐེབས་ཀྱང་ཆོག་པ་ཞིག་ཏུ་སེམས། ཡིན་ནའང་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་དང་གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར་སོགས་ཀྱི་ཞལ་ཐང་ལྷ་

14 བཀའ། 《སྤྱུ་གྲི་དཀར་པོ་ལྷ་བ་གསང་བའི་རྫོང་།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༡༢༢) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༢༣༨ "དབལ་བོན་སྟག་ལ་མེ་འབར་བྱ་བ་བྱོན།"
15 བཀའ། 《ཨ་ལེ་སྒྲོམ་བུ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༡༢༨) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༡༧༡ "བསྒོ་ཁྲོ་མཆོག་ཡོངས་རྫོགས་རག་ཤ་སྦྱི་འདུལ་གྱི།"
16 བཀའ། 《གསས་མཁར་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་སྤུངས་དབལ་གསང་བ་འདུས་པ་དོན་གྱི་རྒྱུད།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༡༡༩) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༡༢༩ "གཤེན་ལྷ་འོད་དཀར་བདེར་གཤེགས་རྩ་བའི་ལྷ།"
17 བཀའ། 《གཡུང་དྲུང་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་རྒྱུད།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༦༣) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༢༢༣ "ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅན། ཡེ་གཤེན་གསལ་བའི་འོད་ལྡན་དང་།"
18 བཀའ། 《གེ་ཁོད་བདུད་འདུལ་གསང་བ་རྩ་བའི་རྒྱུད།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༡༣༧) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༡༨༩ "དབལ་ཆེན་གེ་ཁོད་ཇམ་པའི་སྐུ།"

རིས་ནི། བོན་གྱི་ཐང་གའི་ངོས་སུ་གསལ་བ་དང་གཞུང་ལས་བསྟན་པའི་ལྷ་ཚོགས་དེ་རིགས་ཀྱི་སྐུ་མདོག་དང་ཕྱག་ལག་མང་ཉུང་བཅས་གཅིག་མཐུན་བྱུང་བས། འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་གཡུང་དྲུང་བོན་ལུགས་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་བདོག་པའི་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཐང་གའི་ཁྲོད་དུ "གོད་གསས་ཁམས་པ"（郭塞康巴）ཞེས་པའི་ལྷ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའང《སྲིད་རྟེན་འབྱུང་བ་ཆགས་འཛིག་གི་མདོ》[19] ལས་བསྟན་པའི "གོད་གསས་ཁམས་པ" ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་ནོ།།

༢ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དཔེ་གཞུང་།

སྤྱིར་འཇང་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་བོད་ཡུལ་བོན་གྱི་དཔེ་ཆ་མང་དུ་ཡོད་པའི་སྣང་ཚུལ་འདུག་སྟེ། རྒྱལ་ཐང་རྫོང་ཆུ་དཀར་ནག་ས་ཁུལ་གྱི་འཇང་རིགས་སྟོན་པ་ཧོ་ཟེའི་ཁྱིམ་ལ་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་ཡིག་རྙིང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐོའི་དབྱིབས་ཅན་མང་པོ་བདོག་པའི་ཁྲོད་དུ《གཤེན་རབ་སྣང་གསལ》ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་འདུག་པའི་དཀྱིལ་སྨད་ཙམ་དུ། འཇང་སྐད་ཐོག་ནས་གོ་དོན་བཀྲལ་དུ་མེད་པའི་ལེ་ཚན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཧོ་ཟེ་ཁོང་གིས་བཀླགས་པ་ལ་གསན་ན། "བཀྲ་ཤིས་བཀྲ་ཤིས་གནམ་ལ་བཀྲ་ཤོག བཀྲ་ཤིས་བཀྲ་ཤིས་ས་ལ་བཀྲ་ཤོག བཀྲ་ཤིས་བཀྲ་ཤིས་འོལ་མོ་ལུང་རིང་རི་མདུན (བདུན?) བཀྲ་ཤིས་ཤོག།" ཅེས་བོད་སྐད་ཐོག་ནས

སྒྲ་དག་ཚིག་གསལ་དུ་བཏོན་འདུག་པར་བརྟེན། ཨ་གྲགས་བླ་མ་ཤེས་རབ་དཔལ་ཆེན་དང་སྣང་མཐའ་བསྟན་འཛིན་ཉི་པ་ལ་སོགས་ངེད་ཅག་ཚང་མ་ཡ་མཚར་སྐྱེས་ཏེ་དོན་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་ང་ཚོས་འཇང་གི་འདྲ་གཟུགས་དཔེ་རྙིང་གློག་ཐུབ་ཚེ་དེ་བས་བོན་དང་འབྲེལ་ཡོད་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་འཐུས་ཚང་ཞིག་རྙེད་པའི་རེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེས་ན་གོང་ གི་དཔེ་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་སྤྱིར་བོན་འཇང་རིགས་སྟོན་པ་ཧོ་ཟེ་དང་ཁོང་གི《གཤེན་རབ་སྣང་གསལ》ཞེསཔའི་ཕྱག་དཔེ། གྱི་དཔེ་གཞུང་ཡོད་པར་གསལ་བར་མཚོན་ནུས་ལ། འདིར་

19 བཀའ། 《སྲིད་རྟེན་འབྱུང་བ་ཆགས་འཛིག་གི་མདོ།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༢༧) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༢༢༡ "བོད་ཉིད་ནམ་མཁའི་གླིང་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལྷ། ལྷ་ཆེན་གོད་གསས་ཁམས་པ་ནི། སྐུ་མདོག་དམར་ལ་འོད་ཟེར་འབར། ཕྱག་མཚན་ཁྲུང་གི་རྒྱལ་མཚན་བསྣམས།"

གཙོ་བོ་འཛམ་གླིང་གི་རིག་གཞུང་ནང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལུགས་ཡོད་པའི་དཔེ་མཚོན་ཙམ་ཞིག་ཞུ་བར་འདོད་པ་སྟེ། ཉག་རོང་ཡེ་ཤེས་དགོན་གྱི་དགོངས་ལོ་བཞི་བཅུ་ཡས་མས་ཙམ་ཟིན་པའི་རྣན་བསྟན་འཛིན་ཁོང་གིས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཁོ་བོ་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལིས་ཙང་རྫོང་གི་གྲོགས་པོ་འབྲེལ་འདྲིས་ཆེ་བའི་ཁྱིམ་གཞི་ཞིག་ཏུ་སོང་ཚེ། ཁྱིམ་ཚང་དེར་བོད་ཤོག་དང་གཅིག་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་ཅིང་ལག་ཏུ་བླངས་པའི་གཡོན་ཕྱོགས་ཟུར་སྣེ་ནས་ཚེམས་དྲུབས་བྱས་པའི་དཀྱུས་རིང་ནར་མོའི་དེབ་གཟུགས་ངོས་སུ། ད་ལྟའི་འཛམ་གླིང་གི་གཟུགས་ཡིག་ཕབ་པའི་དཔེ་རྙིང་མང་དུ་ཡོད་པའི་གསེབ་ནས་ཡི་གེ་གཅིག་གྲོགས་པོ་འཛམ་རིགས་སྟོན་པ་ཁོང་གིས་ཕྱག་ཏུ་བླངས་ཏེ། དཔེ་གཞུང་དེའི་བརྗོད་དོན་ཁོ་རང་གིས་གཅིག་ཀྱང་གོ་དཀའ་ཡང་སྔ་དག་ཚིག་གསལ་གྱིས་བདེ་ལེགས་སུ་བཀླགས་པ་ན། དེ་ནི་དེང་ཆར་སངས་རྒྱས་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་བཀའ་གཞུང་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་པའི་སྐྱེ་སྒོ་གཅོད་པའི་མདོ་འདི་བོད་སྐད་སྒྲ་བསྒྱུར་ཞིག་ཡིན་པར་གསལ་བོར་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞེས་བརྗོད། གཞན་ཡང་སྐུ་ཞབས་ལིས་ཀང་གིས་སྟོན་པའི་རིག་གནས་ནང་དུ་སྦྱུབ་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐོར་བདོག་པ་མ་ཟད "ཧྲི་ཏ" ཞེས་བོད་ལ་མཚོན་ན་དགེ་བཤེས་ལྷ་བུའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་གནང་རྒྱུ་འདུག་ལ། ད་དུང་ལིས་ཀང་ཁོང་གིས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་"ཐོས་ལ་ཁེ་སོས་ཐུས"ཞེས་པའི་དགེ་སྡིག་ལས་འབྲས་བསྟན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད། གལ་ཏེ་འཛམ་གི་སྐད་ཡིག་ཤེས་ན་དེ་བས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དཔེ་གཞུང་གང་མང་ཞིག་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་པའི་རེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ།

༣ འཕོ་བའི་ཚིག

བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དངོས་མང་བཤམ་སྟོན་ཁང་དུ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཁྲིད་ནས་བྱུང་ཞིང་དཀྱུས་ཚད་རིང་ལ་ཞིང་ཚད་ཐུང་བའི་ལྷ་རིས་སྐུ་བརྙན་དང་གཡུང་དྲུང་རི་མོ་གཉིས་སྟེང་འོག་རིས་མོས་སུ་གསལ་བའི་ཐང་ག་ཞིག་བདོག་པ་དེ་དང་། གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི《ཀུན་རིག》གཞུང་དོན་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་སྦྱར་ཚུལ་མཚོན་པའི་ས་བཅུ་གནམ་ཟམ་གྱི་ཐང་རིས་དང་།《ཕུར་པའི་རྒྱུད་དགུ་འགྲེལ་བཅུ》[20]ལས་བསྟན་པའི་གཡུང་དྲུང་དགུ་ཟམ་རི་མོ་གསུམ་ཕྱོགས་མཚུངས་སུ་མངོན་འདུག་པ་འདིས། འཛམ་རིགས་སྟོན་པའི་དཔེ་

[20] བཀའ། 《ཕུར་པའི་རྒྱུད་དགུ་འགྲེལ་བཅུ།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༡༢༨) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥. ༢༢༢ – ༢༢༣ "ཐབས་དང་ཤེས་རབ་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། དར་དཀར་ཡོལ་བྲིས (བྲིས) གཡུང་དྲུང་དགུ་ཟམ་གཟུག"

གཞུང་ནང་དུ་ཡོད་པའི་“གཤེན་རབ་ཀྱི་འཕོ་བའི་ཆོ་ག”[21] ཞེས་པ་དེ་ཉིད་སྐད་ཡིག་གཞན་དུ་སྒྱུར་ཆོ། ནང་དོན་ཞིབ་ཕྲའི་ཕྱོགས་ནས་ཇི་ལྟར་འཕོ་འགྱུར་སོང་འདུག་པ་གསལ་པོར་བཤད་ཐུབ་པར་དཀའ་ནའང་། སྤྱི་ཆ་ནས་སངས་རྒྱས་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་དཔེ་གཞུང་ལས་གཤིན་པོའི་རྣམ་ཤེས་སྦར་ཐབས་བསྟན་པའི་བྱང་ཆོག་དང་དབྱེ་བ་མེད་པར་མཚོན་ནུས།

ཡིས་ཅང་སྟོན་པའི་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་ས་བཅུ་གནམ་ཟམ་དང་འདྲ་བའི་གཟུགས་རིས།

བདེ་ཆེན་ཁུལ་གནའ་རྫས་རིག་གནས་འགྲེམ་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་ས་བཅུ་གནམ་ཟམ་དང་འདྲ་བའི་གཟུགས་རིས།

གཡུང་དྲུང་བོན་ལུགས་ཀྱི་ས་བཅུ་གནམ་གནམ་ཟམ་ཐང་རིས། ད་ལྟ་མདོ་སྨད་སྨང་ཞིག་དགོན་རྒྱ་འོབས་བླང་བྲང་དུ་བཞུགས།

༤ རྫོགས་སྐུའི་ཆ་ལུགས་དང་རིགས་ལྔའི་དབུ་རྒྱན།

འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་ཐང་ག་རིགས་ངོས་ཀྱི་ཡི་དམ་རྫོགས་སྐུའི་ཆས་རྒྱན་དང་འཇང་གི་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔའི་དབུ་རྒྱན་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བའི་ལུགས་སྲོལ་དག་ནི། བོན་གྱི《མདོ་ཐུགས་རྫོགས་གསུམ》གཞུང་ལས་བཤད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུའི་ཆ་ལུགས་དང་ཁྲོ་བོ་རྒྱུ་དྲུག་གི《ཛྭ་འཕྲུལ་དྲྭ་བ་གཡུང་དྲུང་གསང་བའི་རྒྱུད》[22] སོགས་ནས་བསྟན་པའི་ཡི་ཤེས་ལྷ་ལས་རྒྱལ་བ་སྐུ་ལྔའི་ལྷ་ལྷ་བཞེངས་པའི་རིགས་

འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་རྫོགས་སྐུའི་ཆ་ལུགས་ཅན་གྱི་སྐུ་བརྙན་ལྷ་རིས།

21 རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་།《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༨༣《超度什罗仪式》དེ་ཉིད《གཤེན་རབ་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག》ཅེས་བསྒྱུར་ཡོད་ནའང་རྒྱ་ཡིག་གི་ནང་དོན་དེ་ལྟར་མི་འོས་པས་བདག་གིས《གཤེན་རབ་ཀྱི་འཕོ་བའི་ཆོ་ག》ཅེས་བསྒྱུར་ཡོད།
22 བཀའ། གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ། (༡༢༠) ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༡༢༨“རིགས་ལྔ་དབུ་རྒྱན་བོད་པན་འཕྲེང་།”

ལྷའི་དབུ་རྒྱན་འདི་རིགས་དང་དྭ་ཅང་གཅིག་མཐུན་གནས་པ་ནི། སྟེས་དབང་གིས་གཅིག་མཚུངས་གྱུར་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པ་བོན་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་སྐུའི་རྒྱན་སྤྲས་ཀྱིས་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཡོད་པ་ར་སྒྲོད་བྱས་ཡོད་པར་དཔང་དུ་བསྟན།

འཇང་ལུགས་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔའི་དབུ་རྒྱན།

གཡས་ནས། ༡ རག་ཤ་སྡྲི་འདུལ། ༢ སྟག་ཁྱུང་ཀུ་སྡི། ༣ སྟོན་པ་གཤེན་རབ། ༤ སྟག་ལ་མེ་འབར། ༥ དཔའ་བོ་གཡུ་དམར།

༥ སྟོན་པས་སྒྲ་ཕུད་ཕུལ་དེ་ཁྲིམ་སྲངས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ།

འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་བསྒྱུར་མ “什罗改名十二次” གཤེན་རབ་མཚན་ཐེངས་བཅུ་གཉིས་བསྒྱུར་བ་ཞེས་པའི་ནང་དུ། མཚན་ཐེངས་དགུ་བ་བསྒྱུར་བའི་སྐབས་སུ “སྐྲ་ཕུད་ཕུལ་རྗེས་གཞི་ནས་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཅེས་གསོལ་ཏོ” [23]ཞེས་དང་། སྐབས་འདིར་སྐུ་ཞབས་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་གིས་ཀྱང《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བརྟུར》ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ནང་དུ[24] “གཏོ་པའི་ལུགས་སུ། སྟོན་པ་གང་ཞིག་གི་མཚན་སྔ་ཕྱིར་ཐེངས་བཅུ་གཉིས་བསྒྱུར་བར་གྲགས་ཤིང ‘སྟོན་པ་གཤེན་རབ’ ཅེས་པ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་རྗེས་གཞི་ནས་གསོལ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།” ཅེས་པ་དག་གིས་འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ནང་དུ་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱིས་ཁྲིམ་སྲངས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་བསྟན་པ་རྣམས་ནི། བོན་གྱི་བཀའ་གཞུང《མདོ་གཟེར་མིག་གི་ཁྲིམ་སྲངས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལེའུ》དང་དྲང་སྲོང་ཐེག་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྐྲ་ཕུད་བླངས་ཏེ་མཚན་བསྒྱུར་གནང་བར་བཞེད་པའི་ལུགས་སྲོལ་གྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཡོད་པར་འགྲེལ་བཤད་ལྷག་པོ་རྒྱབ་མི་དགོས་པའི་སྣང་ཚུལ་མངོན་ཡོད།

༦ སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་བར་དོ་དང་བཅས་པའི་ཐ་སྙད།

སྤྱིར “འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག” དང “བར་དོ” ཞེས་པའི་བརྡ་ཆད་ནི་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོའི་གདོན་མའི་

[23] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བརྟུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༨༣
9) “སྟོན་པ་གཤེན་རབ་སྐྲ་ཕུད་ཕུལ་རྗེས། གཞི་ནས ‘སྟོན་པ་གཤེན་རབ’ ཅེས་གསོལ་ཏོ།”
[24] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བརྟུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣ ཤོག་ངོས༨༧ དུ་གསལ།

ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་མེད་ནའང་།   རིམ་པས་མི་རྣམས་བསམ་བློའི་གོ་རྟོགས་མཐོར་ཕྱིན་པ་དང་སྟབས་བསྟུན་དགེ་བ་ལ་བསྐུལ་མའི་སྒོང་བཏང་བའི་ཆེད་དུ་རིགས་དྲུག་སོགས་ཀྱི་མིང་བཏ་ཕྱེས་ཏེ་སྤྲོས་ཡོད། དེས་ན་འདིར་འཇང་རིགས་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ་རིགས་དྲུག་དང་བར་དོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཞིག་ཡོད་མི་སྲིད་ཀྱང་། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ་ཨ་མེས་གཤེན་རབ་བརྒྱུད་ནས་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་གང་མང་ཞིག་གིས།   འཇང་ཡུལ་གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོར་བཟོས་ཤིང་འཕོ་འགྱུར་སོང་བའི་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་དུ། རིགས་དྲུག་ལས་དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས་གཉིས་དང་དེ་མིན་བར་དོ་བཅས་ཀྱི་མཚན་རྣམས་ངེད་ཅག་གིས་འཚོལ་རྙེད་བྱུང་སྟེ། དང་པོ་ནི 《གཤེན་རབ་ཀྱིས་བདུད་བཏུལ་བ》[25] ཞེས་པའི་འཇང་གི་དཔེ་གཞུང་ནང་དུ་གཤེན་རབ་ཕེབས་ལམ་བདུན་པ་ལ་དམྱལ་བ་བསྟན་པ་དང་།   གཉིས་པ་ནི་སྐུ་ཞབས་པེ་ཀང་རྒྱང་གི 《གཏོ་པའི་ལྷ་སྒྲུང་ཞིབ་འཇུག》 [26] ཅེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་གི་དགོངས་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཁྲོད་ཀྱི་ཡི་དྭགས་བསྟན་ཡོད་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར》 [27] ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ནང་དུ་བར་དོ་བསྟན་འདུག་པ་ཡིན། གཞན་ཡང་ཏ་ཅི་ཀུང་གྱིས་བཤད་ཅིང་སྣ་ཆིང་ཡོན་གྱིས་བསྒྱུར་བའི་འཇང་དཔེ 《ལྷ་འབོད་སྐྱབས་འགྲོ》 འདིར་སྐྱབས་འགྲོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱུང་བ་མ་ཟད། ད་དུང་བདག་ཅག་གིས་འཇང་ཡིག་དཔེ་གློག་ཤེས་ཤིང་དུས་ཚོད་ཀྱིས་ཁོམ་ལོང་བྱིན་ན་མིག་སྔར་ལས་ཀྱང་དཔྱོད་འཇུག་ཞིབ་ཚགས་ལྡན་པའི་རེ་འདུན་མངོན་པར་ཆེ།

སྒྲུ་སྡེ་བདུན་པ། སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་བོན་གྱི་རྒྱུ་ཐེག

སྤྱིར་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་རྒྱུ་ཐེག་བཞི་ལས་ཕྱྭ་གཤེན་ཐེག་པའི་མདོ་གཞུང་ནས་བསྟན་པའི་གཏོ་དང་མོ་རྩིས་སྐོར་[28] དང་། སྣང་གཤེན་ཐེག་པའི་ཁོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཀླུད་དང་མདོས་ཀྱིས་སྣང་སྲིད་རབ་འབྱམས་སྐོང་བའི་སྐོར་དང་། སྲིད་གཤེན་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་འདུར་དང་བླ་འགུག་བཅས་བསྟན་པ་རྣམས་དང་རིགས་མཐུན་གང་མང་ཞིག་འཇང་གི་སྟོན་པའི་རིག་གཞུང་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྣང་ཚུལ་འདུག་ཀྱང་། ཁོ་བོ་འཇང་རིགས་སྟོན་པའི་

---

[25] ཏ་གྲི་ཨུ་ཡིས་བསྒྱུར་སྒྲིག་མཛད་པའི 《སྟོན་པའི་དཔེ་ཆ་བདམས་བསྒྱུར》 ཤ ༤༢ ཕ ༧༤ ནང་དུ་གསལ།

[26] པེ་ཀང་རྒྱང་གིས་བརྩམས་པའི 《གཏོ་པའི་ལྷ་སྒྲུང་ཞིབ་འཇུག》 ཅེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་ནང་དུ་གསལ།

[27] རྩོམ་པ་པོ་ལྷག་པ་ཚེ་རིང་། 《བོན་ལུགས་དང་འཇང་རིགས་གཏོ་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དཔྱད་བསྡུར།》 མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༣.༢༤༥
"མི་ཤི་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གནས་པར་འདོད་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་འཁྱར་སའི་བར་དོའི་གནས་ཤིག་ཡོད་པར་འདོད་པ།"

[28] ཡུན་ནན་ལིས་ཅང་དུ་སྐྱེས་པའི་སྐུ་ཞབས་པང་ཅེ་མེས་ཁོང་གིས་འཇང་གི་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ནང་གི་མོ་རྩིས་སྐོར་ཡང་ཁོ་བོས་བལྟས་ན་བོན་དང་ཧ་ཅང་འདྲ་བར་སེམས་ཞེས་གླེང་མོར་གནང་།

ཆོས་ལུགས་ལ་གཏིང་ཟབ་པའི་རྒྱུས་ཡོན་མེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དེ་ཙམ་འགྲེལ་བཤད་མ་ནུས། ཡིན་ནའང་གོང་གི་སྔང་གཞིན་ཐེག་པའི་མདོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ནམ་མཁའ་དང་རྒྱང་བུའི་རིགས་རྣམས་ནི། ད་ལྟ་འཇང་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཚོ་གའི་མཛད་སྒོ་འགའ་རེ་སྟེལ་སྐབས་ཀུན་གྱི་མིག་སྔར་མངོན་མཐོང་དུ་གྲུབ་པ་འདིས། བོད་ཡུལ་བོན་གྱི་རྒྱུ་ཐེག་ཚོག་གཞུང་དག་གིས་འཇང་ཁུལ་སྟོན་པའི་རིག་གཞུང་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་བཟོས་འདུག་པའི་གསལ་བྱེད་དང་དངོས་དཔང་བསྟན་ཡོད་དོ།།

ནམ་མཁའ་དང་རྒྱང་བུ་ལ་སོགས་པའི་མདོས་ཀྱི་བཅའ་གཞི།

སྤྱི་ཚེ་བརྒྱད་པ། འཇང་སྐད་ནང་གི་བོད་སྐད་ཚབ་མིང་དཔེར་མཚོན་རེའུ་མིག

བོད་ཀྱི་བོན་ལུགས་ཐ་སྙད།	༡ བོན་པོ།	༢ སྟོན་པ་གཤེན་རབ།	༣ རྒྱལ་བོན་ཐོད་དཀར།	༤ ཁྱབ་པ་ལག་རིང་།	༥ གསལ་བའི་འོད་ལྡན།	༦ སྟག་ལ་མེ་འབར།
	༧ འོལ་མོ་ལུང་རིང་།	༨ དཔལ་ཆེན་གེ་ཁོད།	༩ རག་ཞ་སྤྱི་འདུལ།	༡༠ ཀོང་གསས་ཁམས་པ།	༡༡ ཡི་དྭགས།	༡༢ གཏོར་མ།
འཇང་སྐད་ནང་གི་བོད་སྐད་ཚབ་མིང་།	1 本波	2 东巴什罗	3 嘉本陀嘎	4 恰巴拉让	5 萨依威德	6 达拉美布
	7 沃穆隆仁	8 哈依格阔	9 日夏吉久	10 郭塞康巴	11 依大	12 多玛

སྤྱི་ཚེ་དགུ་པ། ཞར་བྱུང་ཟུར་རྒྱན།

༡ འཇང་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ།

སྤྱིར་བོད་དང་བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་ཁག་ལས་འཇང་དང་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བསྟན་པའི་ཡིག་ཆ་མང་དུ་བདོག་ཀྱང་། འདིར་འཇང་ཡུལ་ལས་ཐོན་པའི་དཔྱད་གཞི་འགའ་ཞིག་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བོད་འཇང་འབྲེལ་བ་ཕྲན་ཙམ་གླེང་བ་ནི། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་སྐབས་ལ་འཇང་རིགས་ལིས་ཅང་མང་ཚོགས་ཀྱིས་རླངས་འཕོར་བགྲོད་ལམ་བཟོ་བསྐྲུན་བྱེད་སྐབས། བཙན་པོའི་དུས་སུ་བསླངས་པའི་རྡོ་རིང་ཞིག་རྙེད་འདུག་པ་ནི། ད་ལྟ་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ལིས་ཅང་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་བཞུགས་ཡོད་ལ། དེའི་ངོས་སུ "བཙན་པོ་ལྷ་སྲས་ལ་གློ་བ་ཉེ་སྟེ་བློན་སྐྱེས་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས" ཞེས་སོགས་བོད་ཡིག་དབུ་ཅན་ལམ་ནས་བྲིས་

ལིས་ཅང་བོད་བཙན་པོའི་རྡོང་རིང་།

ཡོད་པ་ལ་གཞིགས་ན། ཏུན་ཧོང་ཡིག་རྙིང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་[29]ཇོ་རིང་ངོས་ཀྱི "བློན་སྐྱེས་བཟང" ཞེས་པ་དེ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་གི་བོད་རྒྱལ་བཙན་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན(༧༤༢ - ༧༩༧)སྐུ་དུས་ཀྱི་བློན་པོ་ཞིག་པོ་ཡིན་སྟབས། ཇོ་རིང་དེ་ཉིད་སྐབས་དེར་བཙུགས་པ་མ་ཟད་བོད་འཇང་འབྲེལ་བ་ཡང་དེ་དུས་ནས་ཡོད་པར་མཚོན་ཞིང་གསལ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡིན། བོད་འཇང་སྲིད་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བདོག་པ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ལ། དེ་མིན་ཇ་རིགས་ལ་སོགས་ཚོང་ལས་ཐད་ནས་ཀྱང་བོད་འཇང་བར་དུ་འབྲེལ་བ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཚུགས་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། དེང་ཆར་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ལིས་ཅང་ལ་ཡོད་པའི་ནྭ་བང་ནམ་མཁའི་མི་རིགས་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ། འཇང་ཡུལ་ནས་སྡེ་དགེ་ལ་སོགས་རིམ་པས་སྟོད་མངའ་རི་བར་དུ་གནའ་བོའི་ཇ་ཚོང་འབྲེལ་ལམ་བརྒྱུད་པའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་བྱས་འདུག་པ་དག་གིས་ཤེས་ཐུབ་པ་ཡིན།

༢ འཇང་ཡུལ་ལིས་ཅང་དུ་ཡོད་པའི་བོན་དཔེ་ཡིག་གཟུགས་ངོ་མཚོན་ཅན།

ཡུན་ནན་ལིས་ཅང་དུ་ཡོད་པའི་ཇ་ཚོང་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ལ་ལྷ་རིས་ཕྱག་བྲིས་མ་གང་མང་ཞིག་བདོག་པའི་གསེབ་ན་གྲུ་བཞི་དཀྱུས་རིང་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ངོས་སུ། ཨ་ཨོཾ་ཧུ་ཧཱུྃ། ཨ་དཀར་ས་ལེ་འོད་ཨ་ཡང་ཨོཾ་འདུ་ལམ། ཞེས་པ་དབུ་ཅན་ཡིག་དཀར་ལམ་ནས་བོན་གྱི་གཡུང་དྲུང་གཙང་མའི་གཟུངས་[30]སོགས་ལས་བསྟན་པའི་ཐུགས་ཡིག་དེ་དག་གསལ་པོ་བཀོད་འདུག་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དེ་འོག་ཡི་གེ་རྣམས་ང་ཚོས་ཀློག་མི་ཤེས་ཤིང་གང་ཡིན་ཆ་མ་འཚལ་བའི་ཡིག་གཟུགས་གཅིག་དང་བོད་ཡིག་འགའ་ཤས་འདྲེས་མའི་ཚུལ་དུ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ ལོར་ཡུན་ནན་ལིས་ཅང་རྫོང་དུ་སྐྱེས་ཤིང་ས་གནས་དེ་ཀའི་ཇ་ཚོང་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ལ་འབྲེལ་འདྲིས་ཟབ་པའི་སྐུ་ཞབས་ལུས་མོ་ཁོང་གིས་བཤད་ན། གོང་གི་ངོ་མཚར་བའི་ཡིག་གཟུགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མ་ཕྱི་དངོས་ནི་ཐེ་ཝན（台湾）རྒྱལ་ཁྲིམ་གཅིག་ཏུ་བདག་ཅིང་ཐམ་ཀ་ལྟན་པའི་གནའ་བོའི་ཡིག་རྙིང་ཞིག་ལས་ཕྱི་འབྲི་གནང་བ་ཡིན་ལ། ཧོག་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་དཔེ་དངོས་ལ་དཔྱད་ན་ལོ་ངོ་གཅིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་

---

[29] ཏུན་ཧོང་ཡིག་རྙིང་ནང་གི་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་དོན་ཆེན་གནད་བསྡུས་ལས། ༡༡༠. "གླང་གི་ལོ་བབ་སྟེ（སྤྱི་ལོ་༧༨༠）། དབྱར་བཙན་པོ་ཕོ་བྲང་ཟྲུ་སྨུག་ཕོ་བྲང་རྡིང་སྣ་བཞུགས་དབྱར་འདུན་མལ་ཧྲོའི། བརྗེན་ཐང་དུ་འདུས། །མདོ་སྨད་ཀྱི། དབྱར་འདུན་ཞལ་གྱི་ཚོ་ཐང་དུ་འདུས། །དགུན་ཕོ་བྲང་བྱར་གྱི་ལྷང་བུ་ན་བཞུགས། །དགུན་འདུན་སྐྱི་བུར་དུ་འདུས། །མདོ་སྨད་ཀྱི་དགུན་འདུན་གཙེ་ནམ་ཡོར་དུ་འདུས་ཏེ་བློན་སྐྱེས་བཟང་ལས་སྩོགས་པས། །མཁར་ཙན་བ་མགོ་དང་ཀེའུ་ཤན་གཉིས་ཕབ། །ཞང་སྟོང་རྩན་གྱིས་ཟེང་ཙུ་དང་། ཟངས་ཀར་གཉིས་ཕབ་པར་ལོ་གཅིག །"

[30] བཀའ། 《གཡུང་དྲུང་གཙང་མ་གསང་བའི་གཟུངས།》 གསུང་རབ་སྒོ་མཛོད་རིན་པོ་ཆེའི་གླེགས་བམ། དེབ（ ༨༨ ）ཀན་སུའུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༡༥.༢༠༠ "ཨ་ཨོཾ་ཧཱུྃ། ཨ་དཀར་ས་ལེ་འོད་ཨ་ཡཾ་ཨོཾ་འདུ།"

པའི་ལྷ་ཚུལ་བརྟན་ཡོད་པས། ཞིབ་འཇུག་པ་དང་བོན་པོ་ཀུན་གྱིས་མ་ཡིག་དངོས་དཔེ་འཚོལ་ཏེ་རྙེད་སོན་བྱུང་ན་རིན་ཐང་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ངོ་།།

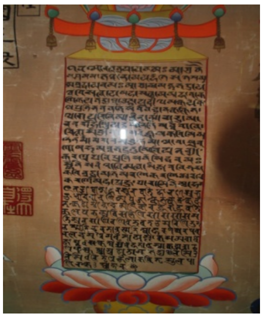

ལིས་ཅང་ཇ་ཚོང་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་གི་བོན་དཔེ་ཡིག་གཟུགས་ཁྱད་མཚར་ཅན།

༣ ཞང་ཞང་ཤོན་རྩེད་དང་འདྲ་བའི་འཇང་གི་བྲོ་གར།

འཇང་རིགས་བུད་མེད་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ཆེན་སྐབས་སུ་ཕན་ཚུན་ལག་པ་སྦྲེལ་ནས་ གྲལ་བསྒྲིགས་ཏེ་གཡས་སྐོར་བྱེད་ཚུལ་གྱིས། འཇང་ཡུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་ལུགས་རིག་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ལྷ་བུའི་བྲོ་གར་འཁྲབ་ཀྱིན་འདུག་ལ། གར་མཁན་མི་སོ་དག་གིས་གཟབ་སྤྲས་བྱེད་པའི་ཆ་ལུགས་ལ་སྤྱིར་བཏང་ཡུལ་ལུང་རང་གི་ཁྱད་བོན་ཅུང་ཙམ་ལྡན་པ་ལས། རྩ་བའི་ཆ་ནས་ཞང་ཞུང་དང་རྒྱལ་རོང་བུ་མོའི་རྒྱན་གོས་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཞིང་འདྲ་མཚུངས་ཆེ་བ་མ་ཟད། ཁོང་ཚོས་གར་རྩེད་དེའི་མིང་ལ་ཤོ་ལུས་ཞེས་འབོད་པ་དང་ཞང་ཞུང་ཡུལ་སྲོལ་གར་རྩེད་ཞིག་ལ་མངའ་རི་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤོན་རྩེད་ཟེར་བས། ཐ་སྙད་དེ་རིགས་ཀྱི་མཚན་དངོས་ཐོག་མ་ཤོ་དང་ཤོན་གཉིས་སྒྲ་ཟུར་ཕྱོགས་མཐུན་གྱུར་བ་ལའང་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དུ་ཡོད་པར་སེམས།།

འཇང་རིགས་བུ་མོའི་ཆ་ལུགས།

སྟོད་མངའ་རིས་བུ་མོའི་ཆ་ལུགས།

རྒྱལ་རོང་བུད་མོའི་ཆ་ལུགས།

གུ་གེའི་ལྷ་ཁང་གི་གྱང་རིས་སྙིང་པའི་ངོས་ཀྱི་མངའ་རིས་བུ་མོའི་རྒྱན་གོས།

༤ ད་ལྟ་ཡུན་ནན་དུ་བདེ་ཁྲུལ་དུ་བཞུགས་པའི་བོན་གྱི་ཐང་ག་དང་སྐུ་བརྙན།

ཡུན་ནན་བདེ་ཆེན་ཁྲུལ་གནའ་རྫས་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་བོན་གྱི་བདེར་གཤེགས་གཙོ་བཞིའི་ཐང་ག

ཡི་དམ་གྱི་སྐུ་པར་འདི་ནི་ད་ལྟ་བདེ་ཆེན་ཁྲུལ་གནའ་རྫས་རིག་གནས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་དེ་དང་འཇང་རིགས་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་དབུ་ལ་གསོལ་བའི་རིགས་ལྔ་ངོས་ཀྱི་ཡི་དམ་ཁྲོ་བོའི་སྐུ་བརྙན་གྱི་འཁྱིལ་སྟབས་དང་གཡས་གཡོན་ཕྱག་གཉིས་ན་འཁོར་ལོ་བསྣམས་པ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པར་སེམས།

རྒྱ་བོད་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོས་སྤྱི་ལོ༢༠༡༨ལོའི་ཟླ༡༢ཚེས༡༦ཉིན་མཇུག་རྫོགས་པར་བྲིས་པའོ།།